

Školní vzdělávací program pro školní družinu

ZŠMŠ – JAV/2023-77	Účinnost od: 1. 9. 2023
Spisový znak: ZŠ/DOK	Skartační znak: A10
Změny:	

Družina s úsměvem

Základní škola a mateřská škola Javornice

Adresa:

Základní škola a mateřská škola Javornice

Javornice 2

517 11 Javornice

Zřizovatel:

Obec Javornice

Javornice 3

517 11 Javornice

Kontakt:

Tel. č.: 494 545 143

Mobil: 778 719 690

E-mail: zsjavornice@seznam.cz

www.zsjavornice.cz

Školní družina - Základní škola a mateřská škola Javornice

Kontakt: I. oddělení – 737 642 910

II. oddělení – 778 719 685

III. oddělení – 734 657 770

Klíčové kompetence a strategie školy

Soubor dovedností (s jednou vědomostí) rozvíjejících určitou kompetenci.

1. Kompetence k učení

- dokáže se soustředit při samostatné práci
- vytvoří si vhodné podmínky pro danou činnost (příprava pomůcek)
- vědomě eliminuje rušivé podněty
- vytváří si plán pro dosažení cíle
- využívá vhodné motivace
- zvládá pravidla komunikace v kolektivu a ve skupinách
- vytváří si jednoduchá kritéria pro vyhodnocování toho, co se naučil, a posléze je i používá
- používá jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy) pro učení
- získané vědomosti dává do souvislostí
- prezentuje své znalosti
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení

2. Kompetence k řešení problémů

- hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- chápe vztah příčina – následek
- rozvíjí své volní vlastnosti
- nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problémů
- snaží se předcházet problémům
- započaté činnosti dokončuje

3. Kompetence komunikativní

- učí se pozorně naslouchat
- adekvátním způsobem reaguje na jednoduché nonverbální pokyny
- pečlivě vyslovuje a používá adekvátních paralingvistických prostředků
- uvědoměle si rozvíjí svoji slovní zásobu
- snaží se číst s porozuměním
- písemně zaznamenává své myšlenky (kvízy, rébusy)
- dodržuje pravidla diskuse
- dokáže vhodně prezentovat výsledky své a skupinové práce
- srozumitelně se vyjadřuje
- rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, zejména reklamy
- využívá ke komunikaci telefon (i mobilní), počítač, internet

4. Kompetence sociální a personální

- umí vyjádřit své názory, přání, žádost, požádat o pomoc
- učí se skupinové diskusi
- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- aktivně se podílí na skupinové práci
- seznamuje se s chováním v konkrétních modelových situacích
- váží si lidských hodnot a učí se je vnímat
- umí se poučit ze svých chyb i z chyb jiných lidí
- rozvíjí si sociální citění
- snaží se rozvíjet zdravé sebevědomí a sebepoznání
- rozezná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost a agresivitu
- přijme jednoduchou roli ve skupině

5. Kompetence občanské a činnostní

- dodržuje základní pravidla chování
- chápe environmentální problémy (zdravý životní styl, ochrana přírody)
- poznává národní tradice (velikonoce, vánoce) a seznamuje se s historií naší vlasti (pověsti, důležité události)
- učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit

6. Kompetence pracovní

- seznamuje se s materiálem (papír, textil, z přírody, atd.)
- vytváří si a dodržuje pracovní a hygienické návyky
- vyhodnocuje výsledky své činnosti
- dodržuje bezpečnost práce
- zvládá jednoduché pracovní postupy
- učí se pracovat v týmové práci
- zvládá práci s jednoduchými nástroji
- plánuje a organizuje své pracovní činnosti
- snaží se dokončit rozdělanou práci

7. Kompetence smysluplné trávení volného času

- nebojí se říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití trávení volného času
- vybírá si zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- vytváří si kladný vztah k pohybu a sportování
- umí odpočívat a relaxovat

C Í L E R V P Z V

1. umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
2. podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
3. vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
4. rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
5. připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
6. vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
7. učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, psychické i sociální zdraví
8. vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
9. pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu ŠD můžeme vycházet např. také ze čtyř základních pilířů učení, které formulovala organizace OSN pro vědu, výchovu a kulturu UNESCO:

Učit se znát (získávat vědomosti, učit se objevovat nové věci, získávat poznatky, analyzovat je, dávat je do souvislostí, řešit problémy) – 1., 2., 7., 8., 9.

Učit se „jak na to“ (získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat) - 2., 7., 8., 9.

Učit se žít společně (rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni máme práva, ale i povinnosti, osvojit si pravidla společenského chování, rozvíjet empatii, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu). - 3., 4., 6., 7., 8., 9.

Učit se být (rozvíjet vnitřní kvality jedince, budovat jeho hodnotový systém, pěstovat zdravý životní styl). - 5., 6., 7., 8., 9.

CÍLE ŠD:

- Výchova ke zdravému životnímu stylu - 1., 6., 7.
- Posilování komunikačních dovedností - 3., 5.
- Zvyšování sociálních kompetencí - 3., 4.
- Schopnost najít místo ve skupině a ve společnosti - 4., 5., 8.
- Formování životních postojů - 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9.
- Výchova k odstraňování sociálně-patologických jevů (násilí, šikana, alkohol, ap.) - 2., 7.

VÝCHOVNĚ – VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE (VVS)

Základní škola a mateřská škola Javornice

Zpracováno na základě analýzy vychovatelek školních družin dne 1. 9.2023

K dosažení stanovených cílů budeme využívat zejména těchto metod:

- hra
- četba
- soutěž
- výtvarná činnost
- skupinová činnost
- výstavky
- výukové programy na PC
- vycházky
- výklad
- skupinová práce (ve dvojicích, týmová)
- komunikativní kruh
- dramatizace
- doplňování textů, zápisů
- průzkumy v ŠD
- vyprávění
- samostatná práce
- pobyty v přírodě
- práce s encyklopedií, dětské časopisy
- rozhovor, diskuse
- spolupráce s rodiči, s veřejností
- kvízy, křížovky, doplňovačky, rébusy
- sběr přírodnin
- praktické dovednosti
- videoprojekce
- mezipředmětová komunikace
- práce s chybou
- poznávání rostlin, živočichů, přírodnin
- práce s textilem, vlnou
- pohybové aktivity
- relaxační aktivity
- estetické činnosti
- poslech hudby, pohádky
- dopravní výchova
- první pomoc
- stolování
- ochrana člověka za mimořádných situací

Praktické ukázky možných činností v ŠD

Inspirace v prvouce: „Člověk a jeho svět“ (I. odd.), v přírodovědě a vlastivědě (II. a III. odd.)
Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všít si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho problémům. Při osvojování poznatků a dovedností žáci umí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy. Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních a režimových návyků.

Členění tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme
2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody
5. Člověk a jeho zdraví

1. Místo, kde žijeme

Dílčí cíle: Žáci se učí poznávat nejbližší okolí, chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

VVS – vycházky do okolí, poznávání různých služeb, spolupráce s veřejností (obchody, OÚ, školní knihovna), vyprávění, tematické malování, regionální pohádky a pověsti, místní tradice, dopravní výchova, soutěže, rébusy, kvízy, stavebnice, práce s přírodním materiálem a papírem, besedy, hry.

Příklady některých činností:

- vyprávění o životě rodiny
- kreslení „trávení volného času s rodinou“
- popis domů, bytů v nichž bydlíme, jejich zařízení
- stavba domů ze stavebnic, přírodnin
- vystřihování z bar.papíru a dokreslování vybavení bytů
- seznámení a orientace ve škole
- vztahy a seznámení se zaměstnanci školy
- hodnocení školy a návrhy na vylepšení
- výzdoba ŠD a školy
- orientace v blízkém okolí
- bezpečná cesta do školy a ze školy
- dopravní značky v okolí, symboly
- soutěže ve znalostech v dopr.výchově
- hra na policisty, chodce a cyklisty
- orientace na mapě, označení své obce
- vyhledávání v jízdnicích řádech
- výtvarné znázornění dopravních prostředků
- hra: „Jak cestujeme.“
- hra „na návštěvníky naší obce“
- kresba: „Čím chci být.“
- četba pověstí a příběhů z našeho regionu
- řešení různých modelových situací

- soutěžíme, kdo zná více slov na dané písmeno (jména měst)
- výroba masek, čarodějnic

Klíčové kompetence: všechny se prolínají a ŠD je posiluje a rozvíjí

Průřezová témata: všechna jsou obsažena

2. Lidé kolem nás

Dílčí cíle: Žáci si postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a rovného postavení mužů a žen. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí.

VVS – osvojování a dodržování základů společenského chování, komunikativní kruh, četba, vyprávění, rozhovor, stolování, estetické činnosti, práce s textem, skupinová činnost – vytváření pozitivního klima, práce s časopisem, encyklopedie, dramatizace, diskuse, hry, modelové situace.

Příklady některých činností:

- seznámení a dodržování pravidel řádu ŠD
- kultura stolování
- vytváření kladných vztahů ke spolužákům
- dramatizace, pantomima povolání rodičů, prarodičů
- výroba přáníček a drobných dárečků k různým příležitostem (např. Vánoce, Den matek, narozeniny,...)
- hra: „Na řemesla.“
- povídáme si o naší rodině – příbuzenské vztahy
- poznávat hodnotu peněz – nakupování
- chápat význam pochvaly a trestu
- seznámení s různými kulturami, krajinami, zeměmi
- zvyky a tradice v rodině
- uplatňování etikety v praxi
- četba s porozuměním a správnou artikulací
- vnímání mediální výchovy
- vztah člověka k prostředí – rozhovor, výtvarné ztvárnění

Klíčové kompetence: všechny se prolínají a ŠD je posiluje a rozvíjí

Průřezová témata: všechna jsou obsažena

3. Lidé a čas

Dílčí cíle: Žáci se učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak události postupují v čase. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou je vyvolat u žáků zájem o minulost. Důležité je, aby žáci mohli samostatně vyhledávat a získávat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí. Snahou je, aby se žáci naučili dodržovat správný režim dne, podíleli se na sestavování a zároveň i dodržování režimu ŠD. Učí se k úctě času druhých, využívat svůj čas (pravidelné návyky na PNV, vyplňování volného času, využívání smysluplné volnočasové aktivity).

VVS – pohybové a relaxační aktivity, modelové situace, rozhovor, práce s časopisem, encyklopediemi, komunikativní kruh, kvízy, rébusy, doplňování textů, vycházky, estetické činnosti a praktické dovednosti, hry, soutěže, skupinové práce, besedy, návštěvy památek.

Příklady některých činností:

- dodržování programu ŠD
- využívání časových údajů při řešení různých situací v denním životě
- besedujeme na téma: „Jak jsem trávil víkend, prázdniny, volný čas.“
- práce s kalendářem
- příprava námětů pro vycházky v jednotlivých ročních obdobích

- charakteristika roční doby – kresba, vyprávění, popis, zpěv
- využití her, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení
- seznamujeme se s fázemi života
- besedujeme o domácnosti dříve x dnes (vybavení, nábytek, doplňky, spotřebiče)
- jak pomáhaly děti dříve a dnes - vyprávíme si, jak nám technika pomáhá a škodí ve volném čase – hra: „Putování v čase.“ - pátráme, jak se žilo na hradech a zámcích – společně čteme, kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme, lepíme
- doprava dnes x dříve
- návštěvy památek v regionu

Klíčové kompetence: všechny se prolínají a ŠD je posiluje a rozvíjí

Průřezová témata: všechna jsou obsažena

4. Rozmanitost přírody

Dílčí cíle: Seznámení se s proměnlivostí a rozmanitostí přírody živé a neživé. Žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, který člověk může snadno narušit a velmi obtížně obnovovat.

Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat svá pozorování, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí.

VVS – tematické vycházky, pobyty v přírodě, sběr přírodnin, pozorování změn a následně výtvarného ztvárnění, výstavky, didaktické a poznávací hry, soutěže, práce s knihou, encyklopedií, videoprojekce, pracovní činnosti, drobné pokusy.

Příklady některých činností:

- ekologická výchova – školní projekt: „Den Země.“
- péče o pokojové květiny
- sběr přírodnin – jejich využití
- jednoduché pokusy – tající sníh, květiny ve vodě x bez vody, rašení větviček, atd.
- stavby z přírodnin, výtvarná činnost (tisk listů, frotáž,..)
- pozorujeme, popíšeme a porovnáváme viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (krmení ptáčků v zimě, podzim x jaro ap.)
- fauna a flora na louce, v lese, v ZZO, doma u vody, na poli, ve vodě
- práce s časopisem, encyklopedií, knihou
- hra: „Hlasy zvířat.“
- znalost zákonů lesa
- zvuky v přírodě
- stopy na sněhu
- zpíváme známé písně o zvířatech, rostlinách a počasí
- hra: „Na zahradníka.“
- ovoce a zelenina – chuť a vůně
- charakteristika roční doby a její využití – pouštění draků, stavby ze sněhu, pletení věnečků, atd.
- léčivé rostliny – poznávání, využití
- počasí
- vycházky do přírody

Klíčové kompetence: všechny se prolínají a ŠD je posiluje a rozvíjí

Průřezová témata: výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, environmentální výchova, mediální výchova

5. Člověk a jeho zdraví

Dílčí cíle: Žáci poznávají především sebe, své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk

vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka.

VVS – modelové situace, hry, tělovýchovné, relaxační a pohybové aktivity, rébusy, kvízy, vycházky, sledování sportovních utkání a soutěží, výstavky, rozhovory, práce s časopisy, knihou, encyklopedií, pracovní listy, hry a soutěže, ochutnávky a poznávání, besedy, rozhovory, vyprávění, četba.

Příklady některých činností:

- hra s telefonem – tísňová volání
- nácvik jednoduchého ošetření poranění
- jak vyhledat první pomoc
- otužování – beseda, vyprávění
- sáňkování
- hra: „Na tělo.“ – znalost lid.těla
- zdravá výživa
- zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat
- oblékáme papírovou panenku, panáčka
- kontrola běžné denní hygieny, čistoty a vhodnosti oblečení
- uplatňování základní hygieny, denního režimu a jiné zdravotně preventivní návyky – použití WC, stolování
- zásady při kýchání a kašli
- pitný režim
- „Chci být zdravý“ – znalost lékárníčky, četba o dětských nemocech
- hra na lékaře a pacienta
- příroda léčí – sběr léčivých bylin
- péče o svůj vzhled
- vycházky za každého počasí
- závodivé a míčové hry, hry na sněhu
- družinová olympiáda
- sledování sportovních utkání – hra „fair play“
- uplatňování základních pravidel účastníků sil.provozu

Klíčové kompetence: všechny se prolínají a ŠD je posiluje a rozvíjí

Průřezová témata: osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, mediální výchova, environmentální výchova

Průřezová témata:

Do základního vzdělávání je zařazeno 6 průřezových témat:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV)**

Tematické okruhy – Osobnostní rozvoj; Sociální rozvoj; Morální rozvoj

- **Výchova demokratického občana (VDO)**

Tematické okruhy – Občanská společnost a škola; Občan, občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)**

Tematické okruhy – Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané

- **Multikulturní výchova (MuV)**

Tematické okruhy – Kulturní difference; Lidské vztahy; Etnický původ; Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity

- **Environmentální výchova (EV)**

Tematické okruhy – Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a životní prostředí; Vztah člověka k prostředí

- **Mediální výchova (MeV)**

Tematické okruhy – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Stavba mediálních sdělení; Vnímání autora mediálních sdělení; Fungování a vliv médií ve společnosti; Tvorba mediálních sdělení; Práce v realizačním týmu

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Osobnostní rozvoj

1. **Rozvoj schopností poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
2. **Sebepoznání a sebepojetí** - já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mě já
3. v mém chování; můj vztah ke mně samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem
4. **Seberegulace a sebe organizace** - cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
5. **Psychohygiena** - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích.
6. **Kreativita** - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích.

Sociální rozvoj

1. **Poznávání lidí** - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
2. **Mezilidské vztahy** - péče o dobré vztahy; tolerance a pohled na svět očima druhého; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
3. **Komunikace** - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (vysvětlování, žádosti, děkování, odmítání, informování, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání); asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci; pravda, lež a předstírání v komunikaci
4. **Kooperace a kompetice** - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

1. **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí (učební problémy vázané na látku předmětů, problémy v mezilidských vztazích, problémy v seberegulaci)
2. **Hodnoty, postoje, praktická etika** - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Výchova demokratického občana

Průřezové téma Výchova demokratického občana má interdisciplinární a multikulturní charakter.

V obecné rovině představuje hodnotový fenomén reprezentující syntézu hodnot spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. Občanskou gramotností rozumíme „orientaci ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti“, přičemž tato orientace není samoúčelná, ale má vyústit ve způsobilost konstruktivně řešit problémy. To znamená řešit problémy se svou lidskou důstojností, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, se znalostí a dovedností uplatňovat zásady slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, nýbrž i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní budou žáci více motivováni k diskusím a projevům svých názorů a budou si tak moci vyzkoušet, co obnáší demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

1. **Občanská společnost a škola** - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy; formy participace žáků v životě školy

a místní komunity, význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy (žakovských rad či parlamentů); spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

2 **Občan, občanská společnost a stát** - občan jako odpovědný člen společnosti (tj. znalý svých práv a povinností, schopný je aktivně uplatňovat, přijímající odpovědnost za své postoje a činy, angažovaný a zainteresovaný na zájmu celku); práva a povinnosti jednotlivce (občana) a Listina základních práv a svobod; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost, vláda zákona); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, o dorozumívání a nedorozumění, zdroje konfliktů)

3 **Formy participace občanů v politickém životě** - volební systémy a demokratické volby; politika a parlamentní, krajské a komunální volby; obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

4 **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie: spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka; význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi. Tu je třeba chápat jako princip prostupující celým základním vzděláváním, který podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí evropské dimenze v základním vzdělávání je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i při rozhodování o svém budoucím osobním životě.

Průřezové téma rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Průřezové téma prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

1 **Evropa a svět nás zajímá** - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty blízkého okolního prostředí mající původ či vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

2 **Objevujeme Evropu a svět** - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

3 **Jsmo Evropané** - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže

Multikulturní výchova

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur - tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak budou moci žáci lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrozličnějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Takové klima přispěje ke vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

1. **Kulturní difference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení a respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinci nebo příslušníci etnik žijící v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

2. **Lidské vztahy** - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci, ať patří k jakékoli kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační skupině; vztahy mezi kulturami - vedou nejen ke vzájemnému obohacování různých kultur, ale i ke konfliktům vyplývajícím z rozdílnosti kultur; předsudky a vžitá stereotypy - jak mohou vést k diskriminaci; důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování - základní morální normy; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, představa ocitnutí se v roli druhého; lidská solidarita, pomoc při zapojování žáků jiné kultury do kolektivu třídy

3. **Etnický původ** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku

4. **Multikulturalita** - multikulturalita současného světa a vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy různých jazyků - žádný není nadřazen jiným jazykům; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

5. **Princip sociálního smíru a solidarity** - odpovědnost každého jedince za to, aby byla odstraněna diskriminace a předsudky vůči etnickým skupinám; dovednost žít nekonfliktně v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, aby vyhovovala všem - i minoritním skupinám; otázka lidských práv, nejdůležitější dokumenty

Environmentální výchova

Průřezové téma Environmentální výchova v základním vzdělávání vychází z komplexního pojetí vztahu člověka k životnímu prostředí, za něž je považováno vše - od nejbližšího okolí po biosféru planety. Propojuje tak hlediska přírodovědná, sociální, technicko-ekonomická i estetická.

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními,

regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

1. **Ekosystémy** - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (změny okolní krajiny vlivem člověka, význam polí, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje, lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím pro udržitelnost krajiny; moře a tropický deštný les - (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

2. **Základní podmínky života** - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život a Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

3. **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich vlivy na environment, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); akce zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

4. **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

Mediální výchova

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Uplatnění jednotlivce ve společnosti vyžaduje schopnosti umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což se stále více rovná schopnostem zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií - zatím především z tisku, rozhlasu a televize, ve stále větší míře však i z „nových“ médií, která se stávají součástí veřejné komunikace (elektronické deníky a časopisy apod.). Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu

a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médií nabízena, mají velmi nestejný charakter, vyznačují se velmi svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře a fungování), jednak získání dovedností podporujících sebevědomé, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace.

Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

1. **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu.

2. **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace základních společenských hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakující se prostředky v médiích (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

3. **Stavba mediálních sdělení** - příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

4. **Vnímání autora mediálních sdělení** - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; uplatnění výrazových prostředků pro vyjádření a zastření názoru a postoje; výrazové prostředky uplatněné se záměrem manipulace s názorem a postojem; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotový význam tohoto výběru

5. **Fungování a vliv médií ve společnosti** - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti), role médií v politických změnách.

6. **Tvorba mediálního sdělení** - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

7. **Práce v realizačním týmu** - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Autoevaluace a hodnocení

Evaluace znamená zjišťování, hodnocení, popřípadě vysvětlování dat charakterizující pedagogický proces, tj. jeho stav, kvalitu a fungování (výsledky). Můžeme ji uskutečňovat pozorováním, rozhovory, anketou a jinými šetřeními, rozbory, dokumentací, testováním, jak si účastníci poradí se zadaným úkolem apod. Vyhodnocování znamená pozorování, posuzování zjištěných údajů vzhledem ke zvoleným kritériím. Evaluace je důležitou součástí pedagogického ovlivňování volného času ve školní družině, proto do časového plánu zahrnujeme také evaluační plán. Školní družina přikládá autoevaluační činnosti velký význam. Snahou je dávat žákům kvalitní a zajímavou činností co nejvíce znalostí, schopností a dovedností, ale též vytvořit příjemné prostředí a kvalitní zázemí. Právě vlastní vyhodnocování by vychovatelkám mělo přinášet zpětnou vazbu o zvoleném postupu, a tedy větší jistotu, kterou v rámci volnějších pravidel dnes často postrádají. Proto je přirozené, aby se autoevaluace stala nezbytnou a samozřejmou součástí práce každé školní družiny. Autoevaluace je proces průběžného vyhodnocování činností, situací a podmínek vzdělávání, realizovaný uvnitř ŠD. Autoevaluace se může týkat mnoha různých oblastí. Sledovat a vyhodnocovat je možné prakticky všechno, co vstupuje do vzdělávacího procesu. Na základě zjištěných poznatků je možné navrhnout a provádět jejich úpravy.

Hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáků. Zaměřujeme se na individuální pokrok každého žáka.

Obecně zaměřená autoevaluační činnost

- slovní a) sebehodnocení žáků – žák se ohodnotí po dané činnosti – používáme obrázková tiskátka, různé obrázky, např.:

- b) vzájemné hodnocení – v rámci rozhovorů – udělování obrázku

- hodnocení v rámci portfolia = shromažďování materiálů – 2x za rok
- dotazníky – zpracované výsledky z těchto dotazníků jsou velmi cennými informacemi, neboť ukazují na silné a slabé stránky a vyskytují se zde velmi zajímavé a zlepšující návrhy, vyhotovují se v intervalu 2 let
- ankety – v rámci rozhovoru zjišťujeme aktuální názory žáků - průběžně
- celkové hodnocení na konci školního roku, kde děti písemně hodnotí činnost ŠD (otázky: Co se mi v ŠD líbí? Co se mi v ŠD nelíbí? Co bych chtěl (a) v ŠD dělat? Co bych chtěl (a) v ŠD pozměnit?)
- diplomy a věcné ceny za soutěže – průběžně
- kontrola dokumentace – 1x za měsíc
- hodnocení podmínek pro činnost ŠD – inventarizace 1x za rok
- v průběhu školního roku rozhovory s rodiči

SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
ŠD v budově školy, i jídelna	provoz ŠD je přizpůsoben odjezdům
spolupráce starších a mladších dětí dojíždějících žáků	malá disciplinovanost současné populace
rodinné prostředí - dobrá znalost osobností žáků	kroužky - úbytek dětí
přátelská spolupráce se školou, učiteli, rodiči,..	administrativní zátěž
spolupráce se ZŠ (knihovna, tělocvična, poč. učebna)	
individuální přístup	
vlastní prostory (viz.charakteristika)	
udržování tradic (Den Země, Den lesa, Vánoční jarmark, atd.)	
kvalifikované vychovatelky	
kvalitní výchovně vzdělávací program	
skupinová práce se žáky	
zájem žáků – návštěvnost	
venkovské prostředí, příroda na dosah	
na programu se žáci podílejí osobně	
pitný režim	
nabídka zájmových aktivit je dostupná	

Příležitosti	Hrozby
vlastní prostory ŠD III.	úbytek dětí
sponzorské dary	zaměňování ŠD za sociální zařízení
spolupráce s některými rodiči, kuchyní	úvazky vychovatelek
poznat některé vlastnosti, schopnosti a povahové rysy žáků (škola x ŠD)	finanční zabezpečení
	agresivita, šikana, krádeže

Práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) upravuje novela školského zákona č.82/2015 Sb. 16, vyhláška č. 27/2016 a RVP ZV 2016. Tyto změny a úpravy jsou zapracovány v ŠVP ZV a na tento dokument navazuje ŠVP pro zájmové vzdělávání žáků ve školní družině. Vzdělávání žáků se SVP probíhá s využitím podpůrných opatření, která rozdělujeme do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.

V případě, že žák s potřebou podpůrných opatření navštěvuje ŠD, jsou podpůrná opatření poskytována i zde.

Vychovatelka ŠD vytváří podmínky pro vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními — organizace, metody práce, časové a obsahové rozvržení aktivit, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob motivace a hodnocení, využívá vhodných a speciálních pomůcek. Žákům se speciálně vzdělávacími potřebami jsou poskytována podpůrná opatření, jsou vřazováni do běžných pracovních skupin s tím, že jsou respektovány jejich schopnosti a možnosti. Je zde využíván větší prostor pro individualizaci žáka. Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje s třídními učiteli, výchovným poradcem. ŠD je průběžně vybavována speciálními a kompenzačními pomůckami. Vychovatelka úzce spolupracuje se zákonnými zástupci těchto žáků.

Pro rozvoj talentovaných jedinců ŠD nabízí další doplňkové aktivity v oblasti zájmu žáků a sleduje je zejména po stránce osobnostního a sociálního rozvoje. Speciální vzdělávací potřeby žáků ŠD řeší s maximální vstřícností a s ohledem na konkrétní potřebu žáka. Nadaným a mimořádně nadaným žákům lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem.

Charakteristika školních družin

Součástí Základní školy a mateřské školy v Javornici je školní družina. Plánovaná kapacita je 60 žáků. Školní družina se dělí na tři oddělení. Každé oddělení má tedy kapacitu cca 20 žáků. Zřizovatelem školní družiny, tak jako ZŠ a MŠ, je Obecní úřad Javornice. Oddělení I. školní družiny je umístěno v přízemí budovy při vstupu hlavním vchodem vpravo, dveře č. 3 (za ředitelnu), ŠD II. se nachází vlevo (před jídelnou) a ŠD III. se nachází v přízemí vpravo při vstupu do školní budovy, dveře č. 2. Vychovatelky jsou pro tuto činnost kvalifikované.

Provozní doba ŠD: ranní ŠD – 6:30-7:30
odpolední ŠD – 11:30-16:15

Školní družina je především určena pro žáky I. stupně. Pokud není naplněna kapacita ŠD, mohou se zúčastnit činnosti ŠD i nezařazení žáci.

Činnost ŠD je realizována především formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Umožňuje přípravu na vyučování pomocí různých didaktických her. Pokud je to možné, je činnost ŠD organizována tak, že žáci mají možnost volby mezi různými činnostmi.

Každé oddělení má přiřazenou svoji místnost, kterou užívá. Vybavení družin je majetkem školy. Ve školní družině se vybírá úplata, uvedena ve Vnitřním řádu školní družiny. Peníze jsou určeny na pomůcky, hračky, spotřební materiál na pracovní a výtvarnou činnost, šťáva na dodržování pitného režimu a sportovní vybavení. K dispozici mají družiny radiomagnetofon a interaktivní tabuli. Co se týče hygienického vybavení a šaten, tak žáci ŠD používají vybavení školy. V každé ŠD je umyvadlo (v I. a III. ŠD bez teplé vody). Školní družiny mohou také využívat tělocvičnu, prostory kolem školy, školní a dětská hřiště, počítačovou učebnu a knihovny.

Družiny se zapojují do různých akcí pořádaných školou jako např. Den Země, Den Evropy, Den lesa, Vánoční jarmark, zápis do 1. roč. – výroba dárečků a zhotovení výrobků na výstavky a prezentaci školy.

Školní družina zajišťuje dohled pro žáky čekající na kroužky organizované ZŠ nebo ZUŠ a jiné podobné případy. Zda stoupne počet přítomných žáků v jednom oddělení nad 20, je zajištěna především bezpečnost a přechází se na jednoduchou odpočinkovou činnost jako je poslech, četba, sledování vhodného videoprogramu v místnosti školy.

Žáci do školní družiny jsou zařazováni v následujícím pořadí:

- a/ podle věku žáků od nejmladšího
- b/ zda má žák umístěného mladšího sourozence ve školní družině
- c/ do naplnění kapacity bude školní družina doplněna dalšími žáky ze 4. a 5. ročníku dle věku

Rodiče/zástupci/ přihlašují žáka písemně na „zápisním lístku“ k pravidelné docházce do ŠD. Na zadní straně napíší rozsah docházky a způsob odchodu ze školní družiny. Nepřítomnost žáka je nutné omlouvat písemně stejně tak i požadované odchylky od předem smluvené docházky/popř. telefonicky/.

Vychovatelky vedou přehled o výchovně vzdělávací činnosti s evidencí docházky. Žáci přihlášení do školní družiny musí mít pro činnost, která je spojena s rizikem znečištění, promáčením apod., převlečení. Toto náhradní oblečení může mít žák uloženo v ŠD nebo v šatně, podepsané a v tašce, sáčku. Dále je ve družinách zajištěn pitný režim.

Činnost organizována mimo objekt ŠD je doporučena pouze při počtu do 20 žáků. Při vyšším počtu než 20 žáků, pro činnost mimo objekt ŠD, může ředitelka školy určit další pracovníky odpovídající za bezpečnost žáků.

Školní družinu řídí ředitelka Základní školy a mateřské školy v Javornici. Vychovatelky ŠD jsou členkami pedagogické rady školy.

Spolupráce s rodiči

- písemné informace rodičům z ŠD a naopak (průběžně dle potřeby)
- telefonické informace rodičům dle potřeby
- ústní informace - „informační odpoledne“ (2x ročně)
- individuální schůzky s rodiči dle potřeby

BOZP

- sledujeme vybavení družin /osvětlení, hluk, teplota, zatemnění před slunce apod./
- vytváříme, dodržujeme a kontrolujeme podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany žáků při jejich účasti ve výchovně vzděl. procesu v ŠD a akcích pořádaných ŠD
- zajišťujeme poučení žáků o BOZP a PO v příslušných výchovách, vedeme žáky k dodržování hygienických zásad a zásad BOZP
- sledujeme zdravotní stav žáků, v případě náhlého onemocnění žáka informujeme ŘŠ a rodiče žáka
- při úrazu poskytneme žákovi nebo jiné osobě první pomoc /v rámci svých znalostí a možností/, zajistíme ošetření lékařem /úraz zapíšeme do knihy úrazů/ - zajišťujeme vhodné pomůcky sloužící k potřebám výchovně vzděl.práce /výt. A prac../
- kontrolujeme stav nábytku, pomůcek a hraček ve družině – informujeme ŘŠ o nedostacích (viz: „Vnitřní řád školy.“)

Základní škola a mateřská škola Javornice

Javornice 2
517 11 Javornice

Vnitřní řád ŠD

ZŠMŠ-JAV/2025-64	Účinnost od: 1. 9.2025
Spisový znak: ZŠ/DOK	Skartační znak: A10
Změny:	

Školní družina se od 1. ledna 2005 podle nového školského zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání řadí mezi zařízení pro zájmové vzdělávání §30, odst. 1. Školní družina se řídí vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina zajišťuje výchovné, vzdělávací, zájmové a tematické rekreační činnosti pro žáky a systematicky pečuje o naplňování jejich volného času.

O B S A H: 1. Všeobecné ustanovení

2. Organizace a provoz školní družiny
3. Bezpečnosti a ochrana zdraví žáků
4. Zacházení s majetkem školní družiny
5. Dokumentace

1. Všeobecné ustanovení

1.a) Činnost školní družiny:

- poskytuje žákům zájmové vzdělávání
- vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách. Ředitel může přerušit činnost školní družiny v době školních prázdnin
- může vykonávat činnost pro účastníky, nebo účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna
- organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce (ale také i pro ostatní žáky školy organizuje různé příležitostné kulturní a sportovní akce)
- pomáhá při organizaci zájmových kroužků (keramický, výtvarný apod.) a pečuje tak o nadané žáky rozvíjením jejich vloh a nadání
- umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování, při níž respektuje zdravotní znevýhodnění žáků (realizuje podpůrná opatření). Formou didaktických her napomáhá ke zlepšování tohoto znevýhodnění

1. b) Zájmové vzdělávání v naší školní družině se uskutečňuje

- příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělání. Přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení. Jsou to např. besídky, slavnosti, víkendové akce, soutěže apod. Někdy jsou určeny i rodičům.
- pravidelnou výchovnou, vzdělávací, komunikační, emoční a zájmovou činností, vyplývá z týdenní skladby zaměstnání. Rozvíjí osobnost žáka, jeho schopnosti a pohybové dovednosti, poznání. Zahrnuje i práci v zájmových útvarech.
- individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj žáků
- využitím otevřené nabídky spontánní činnosti. Zahrnují se sem volné hry žáků při klidových činnostech, na vycházce, po obědě: spontánní hry v rámci pobytu žáků v ranní či tzv. koncové družině, kdy jsou spojována oddělení.
- odpočinkové činnosti, které mají odstranit únavu, do denního režimu se zařezují po obědě, popř. ráno pro žáky, kteří brzy vstávají a dle potřeby i během dne. Mezi klidové odpočinkové činnosti patří klid na koberci, klidové hry, poslechové činnosti apod., jejichž náplň plní psychohygienické poslání.
- příprava na vyučování, patří sem i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, kterými upevňujeme a rozšiřujeme poznatky žáků získané ve školním vyučování

2. Organizace a provoz školní družiny

- do školní družiny jsou přednostně přijímáni žáci 1. stupně základní školy, do naplnění kapacity jsou přednostně přijímáni žáci nižších ročníků.
- k pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci 2. stupně základní školy, pokud není naplněna kapacita školní družiny.
- přijetí účastníka k činnosti školní družiny se rozhoduje na základě písemné přihlášky - zápisního lístku. Její součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. Poskytují informace o zdravotním stavu účastníka, telefonické spojení na zákonné zástupce a další důležité údaje.
- ředitel může rozhodnout o vyloučení účastníka ze školní družiny, pokud tento účastník soustavně nebo nějakým významným způsobem porušil vnitřní řád školní družiny, kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních nebo z jiných zvláště závažných důvodů.
- ředitel stanoví způsob evidence účastníků pro jednotlivé formy zájmového vzdělávání. Docházka žáků v jednotlivých odděleních je evidována v Přehledu výchovně vzdělávací práce, docházka do ranní družiny v „docházkovém sešitu“. Účast žáků na akcích školní družiny je evidována na základě přihlášení rodičů na tuto akci.
- účastníci pravidelné denní docházky do školní družiny se zařazují do oddělení.
- ředitel stanoví nejvyšší počet účastníků na jednu vychovatelku s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků, zejména na jejich bezpečnost.

Kritéria přijetí do školní družiny

Kapacita školní družiny je 60 míst a je určena přednostně pro nejmladší žáky v následujícím pořadí:
1/ podle věku žáků, kteří mají zájem o pravidelnou denní docházku (tzn. přihlášení k zájmovému vzdělávání nejméně 4 dny v týdnu)

2/ zda má žák umístěného mladšího sourozence ve školní družině

3/ do naplnění kapacity bude školní družina doplněna dalšími žáky ze 4. a 5. ročníku dle věku

Provoz školní družiny

Školní družina má 3 oddělení:

1. oddělení má samostatnou učebnu
2. oddělení má samostatnou učebnu
3. oddělení je umístěné v učebně 1. stupně

Školní družina probíhá v ranním a odpoledním režimu.

V rámci školní družiny probíhá ranní dohled.

Ranní ŠD: 6:30 – 7:30 hod - žáci přicházející na ranní ŠD vcházejí hlavním vchodem po zazvonění na zvonek ŠD, který je umístěn u hlavního vchodu
- žáci přicházejí nejpozději v 7:20 hod

- v 7:30 odchod žáků do tříd

Ranní školní družina je vedena formou otevřené nabídky spontánních činností.

Odpolední družina: 11:30 – 16:15 hod.

- paní vychovatelky přebírají žáky ze ŠD od třídní učitelky a dle rozpisu s nimi odcházejí na oběd. V případě, že oddělení navštěvují žáci z různých tříd, odvádí třídní učitelky tyto žáky do jídelny, kde žáci po obědě odcházejí do školní družiny.
- po obědě do 13:10 hod. následují odpočinkové a spontánní činnosti
- od 13:15 do 13:45 hod. 1 – 2x týdně budou probíhat zájmové činnosti, kde si žáci budou moci vybrat (dle nabídky), jaké činnosti se chtějí zúčastnit
- od 13:45 do 14:45 hod. odchází paní vychovatelka s žáky na vycházku, kde jsou vykonávány různé zájmové činnosti. V době vycházky nejsou žáci uvolňováni. V případě nepříznivého počasí je zájmová činnost provozována v ŠD.
- od 14:45 -15:30 hod. část žáků odchází domů, paní vychovatelky dohlíží na odchody žáků. V 15:00 hod. jsou zbývající žáci spojeni do jednoho oddělení, kde vykonává dozor p. vychovatelka.
- od 15:30 do 16:15 hod. probíhá příprava na vyučování formou didaktických her nebo zájmová činnost dle výběru žáků.

Během vedlejších prázdnin ve školním roce bude zajištěn provoz ŠD v případě, že se přihlásí více než 8 žáků, a to v době od 7:00 – 15:00 hodin.

V případě volna vyhlášeného ředitelem ZŠ bude školní družina v provozu, pokud bude potvrzena účast minimálně pěti žáků, jinak bude provoz ŠD zrušen.

Spojování činností oddělení školní družiny

- na některé činnosti lze oddělení spojovat na celodružinovou akci, nebo žáky vyměňovat mezi odděleními
- spojování je možné i v době nepřítomnosti některé z vychovatelek, nesmí ale dojít k překročení maximálního povoleného počtu žáků v jednom oddělení ŠD.

Úplata za pobyt žáka ve školní družině

Za pobyt žáků v ŠD je vybírána úplata na částečnou úhradu neinvestičních nákladů, od 1. 2. 2023 ve výši 100 Kč na měsíc. Od 1. 1. 2024 je výše úplaty stanovena zřizovatelem školy. Úplata je určena na vylepšení a vybavení školní družiny pomůckami, hračkami a hrami, na materiál k tvorbě výrobků, které

si odnášejí žáci domů, na použitý papír, kopírování, na pitný režim atd. Výše úplaty je stanovena na celý školní rok a je zasílána zák. zástupci dítěte na účet školy ve dvou splátkách – za období září až leden a únor až červen.

Úplata může být snížena nebo prominuta v případě že:

1. Zákonný zástupce prokáže, že pobírá sociální příplatek podle zákona č. 151/2025 Sb. o dávce státní sociální pomoci
2. Pokud má žák nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zákona č. 151/2025 Sb. o dávce státní sociální pomoci
3. Jestli dojde k omezení, přerušení provozu školní družiny, o kterém rozhodl subjekt odlišný od ředitele školy (např. Vládním usnesením) v kalendářním měsíci po dobu delší než 5 dnů

Přihlašování žáka

1. Ve školní družině je jmenován zástupce ředitele pro zájmové vzdělávání, který zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností.
2. Přihlašování a odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí zákonných zástupců žáka (zápisní lístek). Součástí přihlášky je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. O zařazení žáka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.

Odchod žáků ze školní družiny

- žáci odcházejí domů či za jinými mimoškolními aktivitami vždy v hodinu, kterou mají uvedenou na zápisním lístku (vždy do 13:30 nebo po 14:45 hodin)
- pro činnost školní družiny je nežádoucí odchod žáka v čase od 13:30 – 14:45 hodin, kdy probíhá hlavní blok činností ŠD a aby tato činnost nebyla narušována
- individuální odchod (lékař, docházka do ZUŠ, kroužků apod.) pak **na základě písemné žádosti zákonných zástupců, na které bude vždy uvedeno celé jméno žáka, datum, čas odchodu popř. osoba, která žáka ze ŠD vyzvedne**
- v případě samostatného odchodu žáka z místa činnosti mimo ŠD (hřiště, nejbližší okolí školy) podá zákonný zástupce žádost, která může být dlouhodobá nebo s platností pro jednotlivé případy opět s uvedením data a času odchodu
- v opačném případě je žák uvolněn až po příchodu do zařízení ŠD a v čase uvedeném na zápisním lístku

Vyloučení žáka ze školní družiny

Žák může být ze školní družiny podmíněčně vyloučen nebo vyloučen podle § 31 odst. 2 školského zákona v případě závažného porušení povinností stanovených školským zákonem, školním řádem nebo vnitřním řádem školní družiny.

Nevyzvednutí žáka z ŠD – postup vychovatelky při nevyzvednutí žáka do stanovené doby

Jsou případy, kdy žák, jehož rodiče si vyhradili jeho osobní vyzvedávání, zůstane ve školní družině po skončení jejího provozu. Pokud si žáka nikdo nevyzvedne do doby ukončení provozu školní družiny, paní vychovatelka uvědomí jeho zákonné zástupce, popř. jiné kontaktní osoby uváděné na zápisním lístku. Pro tento případ je velice vhodné i důležité uvádět telefonní kontakty i na jiné osoby než jsou jeho rodiče (prarodiče, sousedé...).

V případě, že se nepodaří kontaktovat zákonné zástupce ani uvedené náhradní osoby, zůstává pedagogický pracovník s žákem v budově školy a bude opětovně průběžně kontaktovat výše uvedené osoby. Pokud se pedagogickému pracovníkovi nepodaří žádnou osobu kontaktovat, je oprávněn

kontaktovat orgán sociálně-právní ochrany dítěte /OSPOD/. Pro získání kontaktu na OSPOD / pohotovostní službu/ může pedagogický pracovník kontaktovat příslušný obecní úřad nebo Policii ČR. Ve spolupráci a policií ČR zajistí předávání žáka pracovníkovi OSPOD. Zákonný zástupce ne smyslu § 2910 občanského zákoníku má povinnost k náhradě škody.

Další činnosti organizované školní družinou

- lze uskutečňovat akce mimo stanovenou provozní dobu - výlety, sportovní a společenské akce
- akce musí být v předstihu schváleny vedením školy
- podmínkou konání je zajištění pravidel BOZP všech účastníků, písemný souhlas rodičů
- při akcích výkonnostního charakteru je nezbytné písemné prohlášení rodičů ke zdravotnímu stavu žáka

Pitný režim

Podle potřeby zajišťují vychovatelky vodu se sirupem.

Dočasné umístování žáků do ŠD, kteří nejsou přihlášení

- žák může být dočasně umístěn do ŠD v době, kdy je z různých důvodů cíleně či neplánovaně přerušena výuka, při čekání na autobus po odpoledním vyučování (po písemné žádosti rodičů)
- dočasně umístování žáci jsou zapisováni do docházkového sešitu
- pokud bude překročen maximální povolený počet žáků v oddělení (informace o počtu žáků sdělí příslušná vychovatelka), bude dohled zajištěn dalším pedagogickým pracovníkem.

3. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků

- za bezpečnost žáků ve družině odpovídá vychovatelka.
- žák nenosí do družiny nepatřičné předměty, které by mohly ohrozit kázeň nebo bezpečnost jeho i ostatních spolužáků.
- vychovatelka chrání žáky před všemi formami zneužívání a před kontaktem s narkotiky a psychotropními látkami.
- vychovatelka chrání žáky před fyzickým nebo psychickým násilím, nedbalým zacházením, před sociálně patologickými jevy. Využívá k tomu preventivního programu ve školní družině.
- vychovatelka osobně přebírá žáky od třídní učitelky a zajišťuje tak bezpečné přechody žáků do školní družiny.
- žáci dbají na bezpečnost svoji i svých spolužáků. Případný úraz okamžitě oznámí vychovateli.
- v případě úrazu vychovatelka zajistí jeho ošetření u zdravotníka školy. Pokud to zranění vyžaduje, zajistí lékařskou pomoc. Uvědomí rodiče a provede záznam do Knihy úrazů.
- větrání místnosti zajišťuje průběžně vychovatelka.
- žáci nesmí vylézat na parapety, stoly a židle
- s nůžkami a ostatními ostrými předměty pracují žáci pouze v přítomnosti vychovatelky.
- při činnosti organizované mimo objekt školní družiny nebo školy odpovídá za bezpečnost do počtu 25 žáků jedna vychovatelka.
- při vyšším počtu žáků nebo vyžaduje-li to náročnost zajištění dozoru nad žáky v prostředí, v němž se budou pohybovat, může ředitel školy určit další pracovníky odpovídající za bezpečnost žáků.
- vychovatelka důrazně upozorní na nebezpečné předměty a dbá na pravidelnou kontrolu prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti.
- vychovatelka seznámí žáky s řádem školní družiny a dohlíží na dodržování jeho pravidel. - Na začátku školního roku i před jednotlivými prázdninami vychovatelka poučí žáky o jejich chování a dodržování základních principů BOZP. Termín poučení zapíše do přehledu výchovně vzdělávací práce.

4. Zacházení s majetkem školní družiny

- se zapůjčenými pomůckami, hračkami a materiálním vybavením družiny zachází žák opatrně a šetrně.
- není dovoleno manipulovat se školním zařízením v nepřítomnosti vychovatelky. Platí pro všechny prostory školy – herny, chodby, záchody apod.
- žáci šetrně zacházejí s nábytkem a celkovým vybavením učeben a heren.
- půjčování her a hraček probíhá s vědomím a svolením vychovatelky
- každé poškození nebo závadu v herně (učebně) hlásí žák vychovateli. Škodu nahradí žák, který ji způsobil. Při ztrátě hry (pomůcky) zakoupí žák nové. Při poškození uhradí žák částku předepsanou školou
- během dne udržují hernu (učebnu) v čistotě

5. Dokumentace

- zápisové lístky žáků, jejichž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny podepsané zákonným zástupcem
- přehled výchovně vzdělávací práce v jednotlivých odděleních
- docházkový sešit
- vnitřní řád školní družiny
- roční hodnocení práce ŠD jako podklad pro výroční zprávu školy
- kniha úrazů a záznamy o úrazech dětí (umístěna v ředitelně)

Vypracovala: p. Jana Divíšková - zástupce ředitele pro zájmové vzdělávání

V Javornici 1. 9. 2025

Základní škola a mateřská škola
Javornice
517 11 Javornice 2
IČO: 70979936 tel.: 494 545149

Podpis a razítko ředitelky školy

PROJEKT VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

„SPOLUPRÁCE A KOMUNIKACE“

Celoroční projekt bude realizován v ŠD I., ŠD II. a v ŠD III. Projekt komplexně napomáhá k naplňování očekávaných výstupů uvedených vzdělávacích oborů i průřezových témat. Všechny klíčové kompetence jsou plněny průběžně.

Projekt pomáhá žákům získat nové poznatky, rozvíjí myšlení a fantazii pomocí zdravé soutěživosti a aktivity. Při hře jsou plněny všechny formy činností v ŠD (tzn. Výchovná, vzdělávací, zájmová, rekreační činnost a prvky přípravy na vyučování).

Hlavním cílem tohoto projektu je naučit žáky vzájemné spolupráci, umět pomáhat mladším a slabším, rozšiřovat slovní zásobu, a naučit se zásadám komunikace.

Úkoly:

1. Drakiáda
2. Den zvířat
3. Vánoce a jejich tradice
4. Ve zdravém těle zdravý duch
5. Karneval
6. Měsíc knihy
7. Cyklista na silnici
8. Den hasičů
9. Den životního prostředí
10. Výlety školních družin

1. Drakiáda – září, říjen

Pomůcky:

Sportovní oblečení, drak.

Popis činnosti:

Žáci si donesli draka po spolupráci a dohodě s rodiči vyrobeného nebo zakoupeného.

V ŠD žáci popisovali rozdíl (odlišnost tvaru, velikosti, barevného vyjádření, vlastnosti materiál). Seznamovali se se světovými stranami (odkud a kam fouká vítr), pozorovali předpověď počasí (doma) a skutečnost (odpoledne v ŠD). Ve stanovený den proběhla soutěž v pouštění draka, žáci museli překonávat přírodní překážky, využít nové informace, spolupracovat, aby se draci nezamotali, komunikovat mezi sebou, starší žáci pomáhají mladším.

Cíle:

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Hodnocení:

Pro velký zájem byla akce opakovaná. Žáci i vychovatelky byli spokojeni. Všichni žáci, kteří si přinesli draka, byli odměněni diplomem a drobnými dárky.

2. Den zvířat - říjen

Pomůcky:

Foto nebo nakreslený obrázek, popř. plyšák.

Popis činnosti:

Žáci se seznámí s oblíbenými zvířátky pomocí obrázku, videa a fotek. Učí se mluvit samostatně, pojmenovat a popsat zvířátko. Zbývající žáci se učí základům komunikace (mluví jeden, ostatní „neskáčí“ do řeči, neposmívají se, o slovo se přihlásí). Žáci se dále učí reagovat a odpovídat na otázky spolužáků. V ŠD bude zhotoven koutek (výstavka „Zvířátek“). Žáci se učí poznávat jednotlivé živočichy, jak o ně pečovat, čím se živí apod. ve spolupráci s některými rodiči možnost ukázat zvířátko ve skutečnosti (Pozor na bezpečnost!!!).

1931 – vyhlášení významného dne v celém světě, 1994 – vyhlášeno v ČR

Cíle:

- seznámit žáky s různými zvířátky, jak o ně pečovat, co jedí
- připravovat žáky k zodpovědnosti a povinnostem
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city k přírodě

Hodnocení:

V ŠD I. jsou žáci hodnoceni smajlíkem do notýsku, v ŠD II. razítkem. Hodnotí se celkové vystupování, předání informací, kultura projevu.

3. Vánoce a tradice - prosinec

Pomůcky:

Betlém, koledy, oříšky, knihy, materiál na výrobu adventního věnce, přírodniny, pohádky, puzzle.

Popis činnosti:

Během celého měsíce se budeme snažit přiblížit žákům křesťanské Vánoce, zvyky a tradice, ale také prožít vánoční atmosféru společně, každý týden adventu se sejdem na koberci v kruhu u adventního věnce. Společně s žáky popovídáme o tom, jaké byly Vánoce dříve a dnes, přečteme Vánoční příběh nebo pohádku, zazíváme koledy. 5. 12. pozveme Čerta a Mikuláše (žáci 9. třídy). Hodné žáky odmění Mikuláš, zlobivé čert.

Nezapomeneme ani tvořit: adventní věnec, dopis Ježíškovi, přáníčka k Vánocům, vyzdobíme ŠD. Poslední den školní docházky připravíme krátkou besídku s ochutnávkou cukroví.

Cíle:

- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení
- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti

Hodnocení:

Sebehodnocení žáků - dopis Ježíškovi- splněná přání pod stromečkem.

Kuchařky a cukrářky (maminky a babičky) budou odměněny za nejlepší cukroví velkou pusou od žáků a diplomem.

4. Ve zdravém těle zdravý duch – leden, únor

Pomůcky:

ovoce, zelenina, kuchyňka s nádobím, papír, tužka, obrázky, pastelky

Popis činnosti:

Žáky chceme přivést ke zdravějšímu stravování a k poznávání ovoce a zeleniny.

V ŠD I. pomocí ochutnávky ovoce a zeleniny žáci poznávají daný druh a zároveň jsou seznámeni, jaký vitamín obsahují. Soutěž se zavázanýma očima.

V ŠD II si nejdříve vyrobíme pomocí obrázků pyramidu potravin. Použijeme k tomu noviny, lepidlo a čtvrtku. Při každé potravíně si řekneme, k čemu je dobrá a co z ní můžeme uvařit.

Po pyramidě si „vytáhneme“ potraviny, co by žáci chtěli zkusit uvařit. Najdeme recept a rozdělíme úkoly žákům. Někdo může omývat ovoce, zeleninu, další můžou s pomocí vychovatele krájet, někdo může míchat v hrncích.

Dbáme na bezpečnost žáků.

Cíle:

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení
- podněcovat žáky k logickému uvažování
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti
- seznámení s cizokrajným ovocem

Hodnocení:

Co si žáci uvaří, tak to i snědí. Ochutnají svoje vlastní kulinářské schopnosti. Vyhodnocení soutěže.

5. Karneval – březen

Pomůcky:

masky, hudba, výzdoba, pomůcky na stanoviště, odměny pro děti

6. Měsíc knihy – březen

Pomůcky:

knížky, kreslicí papír, pastelky

Popis činnosti:

Žáci seznamují ostatní s danou knížkou. Přiblíží příběh, k tomu ukazují obrázky. Kresba obalu na knížku, vytváření leporela, tvorba vlastní knížky. Návštěva Městské knihovny v RK.

Cíle:

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- seznámení s knihou
- respektovat práci druhých

7. Cyklista na silnici - duben

Pomůcky:

Kalendář Besip, dopravní značky, kolo, koloběžky

Popis činnosti:

Žáci v ŠD se zapojí do hry na cyklisty. Formou hry, testů a kvízů se naučí základní pravidla bezpečnosti na silnici (hra s dopravními značkami, křižovatka na koberci). Budeme si povídat nad obrázky z kalendáře Besip, žáci budou popisovat části kola, seznámí se se základní výbavou cyklisty a jednoduchou první pomocí. Na závěr týdne proběhne jízda zručnosti (slalom, lávka...) a to buď na dětském hřišti za školou nebo po dohodě na dopravním hřišti v Rychnově nad Kněžnou, návštěva Policie ČR.

Cíle:

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, psychické i sociální zdraví
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, učit je žít společně s ostatními lidmi

Hodnocení:

Šikovní žáci, kteří projedou „bez nehody“ budou odměněni diplomem a drobnými cenami. I zde budou vychovatelky sledovat vzájemnou spolupráci a komunikaci mezi žáky. Za vulgární slova budou žáci potrestáni trestnými minutami, popř. diskvalifikací.

8. Den hasičů – květen

Pomůcky:

čtvrtky, fixy, obrázky, videa

Popis činnosti:

Historie hasičů, jaká byla dříve technika, jejich uniformy. Kresba, malba, domalovávání obrázků – výstava ve vestibulu. Spolupráce s místní hasičskou jednotkou.

Cíle:

- vést žáky k všestranné komunikaci
- připravovat žáky k zodpovědnosti a povinnostem
- učit žáky respektovat profese
-

9. Den životního prostředí – červen

Pomůcky:

Sportovní oblečení, obrázky, encyklopedie, dětské časopisy, dalekohled.

Popis činnosti:

Tento program proběhne v době „les ve škole, škola v lese“.

Žáci se nejprve budou snažit sesbírat obrázkový materiál, informace a zajímavosti o flóře a fauně lesa. Při společných vycházkách se žáci snaží aplikovat informace v praxi. Poznávat a určovat stromy, byliny, zvířata podle stop a hlasů apod. V ŠD vytvoříme výstavku ze sesbíraného materiálu. Jedno odpoledne se zaměříme na „stavbu domečků pro skřítky“ z přírodního materiálu, žáci vymyslí příběh svého skřítky, mohou pracovat i ve skupinách.

Jiné odpoledne žáci ze ŠD II. připraví poznávací stopovanou - trasa s úkoly (všechny úkoly budou na téma les), trasa povede ke krmelci. Vychovatelky zajistí besedu s žáky z mysliveckého kroužku.

Cíle:

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- vytvářet u žáků potřebu projevoval pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi

Hodnocení:

V tomto hodnocení se zaměří vychovatelky na vzájemnou spolupráci a komunikaci mezi žáky ze ŠD I. a ŠD II., kladně ohodnotí pěkné vztahy mezi žáky a znalosti.

10. Výlety školních družin

Paní vychovatelky se během roku budou snažit pro žáky připravit různá vystoupení, výlety a sportovní akce (Den dětí, kouzelník, atd.).